

Документи у провадженні з перегляду судових рішень

Апеляція, касація та перегляд рішень за нововиявленими або виключними обставинами
в українській системі правосуддя

Структура перегляду судових рішень

Система судового перегляду в Україні передбачає апеляційне та касаційне провадження, а також окремі види перегляду рішень, що набрали законної сили (за нововиявленими та виключними обставинами). Ці механізми забезпечують захист прав учасників процесу, при цьому кожен вид перегляду має свої чітко визначені процесуальні особливості, строки та вимоги до документів.

1

Апеляційне провадження

Перегляд рішення суду першої інстанції, яке не набрало законної сили.

2

Касаційне провадження

Перегляд рішень судів першої та апеляційної інстанцій, що набрали законної сили.

3

Надзвичайні (екстраординарні) засоби

Перегляд за нововиявленими або виключними обставинами.

Апеляційна скарга: основи та процедура

Апеляційна скарга — це процесуальний документ, який подається до суду апеляційної інстанції для перегляду вироку чи ухвали суду першої інстанції або ухвали слідчого судді. Строки подання залежать від виду рішення: 30 днів — на вирок суду; 7 днів — на ухвали суду першої інстанції; 5 днів — на ухвали слідчого судді. Строк обчислюється з дня проголошення рішення. Право апеляційного оскарження мають сторони та інші учасники кримінального провадження (визначені ст. 393 КПК), а також особи, стосовно яких суд вирішив питання про їхні права, свободи чи законні інтереси.

Вимоги до форми та змісту апеляційної скарги

1

Загальні вимоги

Письмова форма, найменування суду, дані скаржника, чітке зазначення вироку чи ухвали, що оскаржується

2

Доводи скарги

Вимоги до суду, обґрунтування, посилання на матеріали справи та норми закону

3

Підписання та копії

Належне оформлення, особистий підпис скаржника (або його захисника/представника), копії скарги та доданих матеріалів для всіх учасників.

4

Додатки

Документ, що підтверджує повноваження захисника чи представника тощо

Касаційна скарга: правові ОСНОВИ

Касаційна скарга подається до Верховного Суду для перегляду рішень судів першої та апеляційної інстанцій, що набрали законної сили (після їх перегляду в апеляційному порядку). Строк подання — три місяці з дня проголошення рішення апеляційним судом.

Підстави та предмет касаційного перегляду

Процесуальні порушення

1. Істотне порушення норм КПК України

- Проведення слідчих дій, що потребують дозволу, без такого дозволу
- Порушення права на захист
- Розгляд справи за відсутності учасника, якого не повідомили належним чином

Матеріально-правові помилки

2. Неправильне застосування КК України

- Помилкова кваліфікація, незастосування належного закону, застосування нечинного закону

3. Невідповідність призначеного покарання тяжкості правопорушення та особі засудженого

- Надмірна суворість або надмірна м'якість

Структура та вимоги касаційної скарги

1

Вступна частина

Найменування суду, реквізити скажника, рішення, що оскаржується

2

Описова частина

Суть рішення (короткий виклад висновків судів першої та апеляційної інстанцій, з якими не погоджується скажник)

3

Мотивувальна частина

Аргументи щодо порушення закону, посилання на судову практику та нормативні акти

4

Прохальна частина

Вимоги до суду, додатки, дата та підпис

Рішення апеляційного суду та Верховного Суду

Ухвала апеляційного суду

Ухвалою вирішуються всі питання, окрім ухвалення нового обвинувального вироку.

Вирок апеляційного суду

Скасовує обвинувальний вирок суду першої інстанції і ухвалює свій власний новий обвинувальний вирок

Постанова Верховного Суду

Офіційне рішення касаційної інстанції, яким вирішується касаційна скарга та встановлюється остаточне право

Надзвичайні засоби перегляду судових рішень

Провадження за нововиявленими обставинами

Заяву може бути подано протягом трьох місяців після того, як особа, яка звертається до суду, дізналася або могла дізнатися про ці обставини.

Провадження за виключними обставинами

Заяву про перегляд за виключними обставинами подають протягом 30 днів з дня, який залежить від конкретної підстави: оприлюднення рішення КСУ, отримання відомостей про остаточність рішення міжнародного суду, або набрання законної сили вироком.

Рішення ЄСПЛ. Якщо Європейський суд з прав людини встановив порушення Україною своїх міжнародних зобов'язань (зокрема, права на справедливий суд), це є підставою для учасника справи подати заяву про перегляд судового рішення до Верховного Суду.

Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами

- Подається письмово та підписується заявником.
- Вказується суд, дані заявника та рішення, що переглядається.
- Обов'язково містить обґрунтування (в чому полягає нововиявлена/виключна обставина) та вимоги (що саме просить заявник).
- Додаються копії для сторін та (якщо подає адвокат) ордер.

Заява подається до суду тієї інстанції, який першим припустився помилки, не знаючи про нові обставини.

Ключові висновки

Система перегляду судових рішень в Україні забезпечує послідовний контроль над дотриманням законодавства. Апеляційна інстанція перевіряє рішення, оцінюючи як фактичні, так і юридичні аспекти справи. Натомість касаційна інстанція (Верховний Суд) перевіряє виключно правильність застосування норм права судами нижчих інстанцій. Окремі види проваджень (за нововиявленими та виключними обставинами) є механізмами перегляду на підставі конкретних юридичних фактів чи подій, а не просто "грубих помилок". Дотримання встановлених форм і змісту документів є критично важливим для ефективного захисту прав учасників процесу на всіх його етапах.

